

Релігійне життя в Україні :

анотований бібліографічний список

Вип. 8 / 2026

серпень - вересень

URL: <http://nplu.org/article.php?id=423&subject=3>

1. Балтську єпархію УПЦ МП перевіряють на зв'язки з РПЦ [Електронний ресурс] // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 5 верес. — Електрон. дані. Вказано, що Державна служба України з етнополітики та свободи совісті (ДЕСС) 04.09.2026 розпочала дослідження щодо можливої афілійованості Управління Балтської єпархії УПЦ МП із РПЦ. Балтська єпархія УПЦ МП охоплює Березівський, Подільський і Роздільнянський райони Одеської області. Зазначено, що рішення ухвалили наказом ДЕСС відповідно до Закону «Про свободу совісті та релігійні організації» та затвердженого порядку проведення таких досліджень. У відомстві наголосили, що працюватимуть винятково в межах чинного законодавства та з повагою до релігійної свободи, а будь-які ознаки іноземного впливу чи підпорядкування будуть ретельно перевірені; результати дослідження публічно представлять суспільству. Нагадано, що порядок таких перевірок уряд затвердив 09.05.2026; документ також визначає процедуру розгляду можливого використання релігійних організацій для пропаганди ідеології «руського міра». Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4908966-baltsku-yeparkhiui-upts-mp-pereviriat-na-zviazky-z-rpts>

2. Бережна Д. Умань заробила на паломництві хасидів 25 млн гривень: скільки піде на прибирання сміття [Електронний ресурс] / Дар'я Бережна // Focus.ua : [вебсайт]. – 2026. – 15 верес. — Електрон. дані. *За повідомленням "Суспільного", в Умані лише від туристичного збору після паломництва хасидів на Рош га-Шана до бюджету надійде понад 25 млн грн, частину з яких спрямують на покриття витрат комунальників, які зараз працюють у посиленому режимі. Вказано, що на вивезення сміття в Умані знадобиться до двох тижнів. Зазначено, що в цьому році до Умані приїхало 50 тис. вірян. Під час Рош га-Шана зростає попит на готелі, квартири та будинки для оренди, заклади харчування, магазини, транспорт та різні послуги. Крім того, на хасидах заробляють автоперевізники на автобусних трансферах від кордону.* Текст: <https://focus.ua/uk/ukraine/767705-uman-zarobila-na-palomnictvi-hasidiv-25-mln-griven-skilki-pide-na-pribirannya-smitty>

3. Бродецький: Держава має обмежити вплив єрархів УПЦ МП, які працювали у структурах РПЦ [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 7 верес. – Електрон. дані. *В умовах війни держава могла б повністю унеможливити публічний вплив окремих єпископів УПЦ МП, якщо вони після 2014 р. працювали у структурах РПЦ. Про це заявив релігієзнавець Олександр Бродецький. За його словами, йдеться не про обмеження свободи віросповідання, а про політико-правові рішення щодо людей, які співпрацювали з ідеологічними структурами держави-агресора. Логіка проста: якщо людина після 2014-го працювала в Синодах і Архиєрейських Соборах РПЦ, тоді з погляду держави, яка перебуває у стані війни проти агресора, ця людина співпрацювала з агресором. На думку релігієзнавця, у такому випадку церковний сан не повинен автоматично давати людині можливість здійснювати публічний вплив. Як аргумент О. Бродецький навів історію митрополита Тульчинського і Брацлавського Іонафана Єлецьких, якого в Україні засудили, а у 2024 р. обміняли на українських військовополонених. Релігієзнавець зауважує, що західні країни особливо чутливі до питань свободи совісті та релігії й не завжди*

розрізняють захист релігійних прав і діяльність структур, які можуть мати проросійський характер. О. Бродецький також припускає, що частина впливових українців зацікавлена у збереженні нинішньої структури УПЦ МП. Водночас він визнав, що держава все ж таки проводить певну роботу щодо обмеження російського впливу в релігійному середовищі. Текст: https://risu.ua/brodeckij-derzhava-maye-obmezhiti-vpliv-yerarhiv-upc-mp-yaki-pracyuvali-u-strukturah-rpc_n166194

4. Буняк В. Тимчасовий повірений у справах США Пол Г'юстон розпочав дипмісію в Україні [Електронний ресурс] / Валерія Буняк // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2026. – 24 серп. – Електрон. дані. *Йдеться про початок дипломатичної місії тимчасового повіреного у справах США в Україні Пола Г'юстона та його діяльність у контексті сучасних українсько-американських відносин. Розглянуто значення його дипломатичної роботи для подальшого розвитку стратегічного партнерства між Україною і США. Окрему увагу приділено питанню релігійної свободи як однієї з фундаментальних свобод і важливої передумови досягнення миру. Зазначено, що під час Національного молитовного сніданку в Україні Пол Г'юстон наголосив на важливості захисту релігійної свободи. Акцентовано на ролі дипломатії, демократичних цінностей і свободи віросповідання у зміцненні двосторонніх відносин.* Текст: <https://detector.media/infospace/article/252068/2026-08-24-tymchasovyy-povirenyy-u-spravakh-ssha-pol-gyuston-rozpochav-dypmisiyu-v-ukraini/>

5. В Умань вже прибули 16 000 тисяч прочан, - ОЄОУ [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 9 верес. – Електрон. дані. *За даними Об'єднаної єврейської общини України, станом на день 9 вересня до Умані прибули вже понад 16 тис. паломників для відзначення Рош га-Шана. Проаналізовано масштаби прибуття паломників, організаційні та безпекові заходи, спрямовані на забезпечення громадського порядку й безпеки учасників паломництва. Зазначено, що для охорони місць їхнього перебування залучено підрозділи поліції, Національної гвардії, ДСНС*

та ізраїльських правоохоронців. Текст: https://risu.ua/v-uman-vzhe-pribuli-16000-tisyach-prochan---oyeou_n166248

6. Галайчук В. Народна культура бойків: будівельна обрядовість, народний календар, демонологічні вірування : (за етногр. матеріалами зі Старосамбірщини зламу XX - XXI століть) / Володимир Галайчук, Роман Сілецький ; М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. — Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2025. — 327 с., [6] арк. іл. **Шифр зберігання в Бібліотеці: Б379232** Книга презентує окремі аспекти традиційної духовної культури бойків Старосамбірщини, а саме - звичаї, обряди, вірування, повір'я, "примхи" тощо, пов'язані з народним будівництвом, річним календарним колом, демонологією та світоглядними уявленнями. Дослідження здійснене в основному на польових експедиційних матеріалах авторів.

7. Глава УГКЦ виокремив чотири важливі напрямки відповіді на сьогоднішні демографічні виклики [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. — 2026. — 7 верес. — Електрон. дані. Як зазначив Глава Української Греко-Католицької Церкви Святослав у відеозверненні, майбутнє українського народу та держави залежить від того, чи зможемо ми сьогодні підтримати українську родину, допомогти людям залишатися в Україні та зберегти єдність українців у світі. Вказано, що у єпархіях та екзархатах Церкви в різних країнах відбуваються форуми, присвячені душпастирству родини та втіленню рішень Синоду єпископів УГКЦ. Цей процес завершиться Загальноцерковним форумом 7 листопада. За словами Глави УГКЦ, цього тижня в центрі уваги було питання демографічної кризи в Україні. До обговорення запросили фахівців Інституту фронтиру, які займаються питаннями демографії та еміграції. Блаженніший Святослав виокремив чотири важливі напрямки відповіді на демографічні виклики. Перший — допомогти українцям залишатися на Батьківщині та плекати «соціальний оптимізм», щоб люди могли планувати тут своє життя і народження дітей. Другий — підтримувати сім'ї, особливо в період

народження та виховання дітей. Ще одним важливим чинником він назвав усвідомлення того, що українці є транскордонною нацією. За наведеними ним даними, сьогодні в Україні живе 29 млн українців, тоді як у світі їх близько 60 млн. Тому, за словами Глави Церкви, єдність української громади в Україні та за кордоном і взаємна підтримка мають особливе значення. Четвертим напрямком є підготовка до майбутнього повернення українців додому після завершення війни. Текст: https://risu.ua/glava-ugkc-viokremiv-chotiri-vazhlivi-napryamki-vidpovid-na-sogodnishni-demografichni-vikliki_n166199

8. Глава УГКЦ на зустрічі зі Світовим конгресом українців наголосив на важливості загальнонаціональної єдності [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2026. – 24 серп. – Електрон. дані. *Йдеться про зустріч Глави Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ) зі Світовим конгресом українців, під час якої акцентовано на значенні загальнонаціональної єдності українського суспільства в умовах війни. Розкрито роль української діаспори у підтримці України, збереженні національної ідентичності та консолідації світового українства. Увагу приділено необхідності спільних дій українців незалежно від місця проживання, політичних чи суспільних відмінностей. Зазначено, що національна єдність є важливою передумовою стійкості українського суспільства, захисту державності та зміцнення міжнародної підтримки України.* Текст: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4157341-glava-ugkc-na-zustrici-zi-svitovim-kongresom-ukrainciv-nagolosiv-na-vazlivosti-zagalnonacionalnoi-ednosti.html>

9. ДЕСС встановила ознаки афілійованості Запорізької єпархії УПЦ МП з РПЦ [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 24 серп. – Електрон. дані. *Висвітлено результати дослідження Державної служби України з етнополітики та свободи совісті (ДЕСС) щодо наявності ознак афілійованості управління Запорізької єпархії Української Православної Церкви (УПЦ) з РПЦ. Проаналізовано організаційно-правовий*

статус єпархії, положення її статутних документів і взаємозв'язок із Київською митрополією УПЦ, яку в установленому законодавством порядку визнано афілійованою з іноземною релігійною організацією, діяльність якої заборонена в Україні. Увагу приділено положенням Статуту РПЦ щодо участі керівника Запорізької єпархії у статутних органах цієї організації. Зроблено висновок про документальне підтвердження ДЕСС ознак інституційного та організаційного зв'язку єпархії з РПЦ у межах передбаченої законодавством процедури. Текст: https://risu.ua/dess-vstanovila-oznaki-afilijovanosti-zaporizkoyi-yeparhiyi-upc-mp-z-rpc_n165951

10. Енергетична стійкість українських громад стала темою обговорення Глави УГКЦ з експертом Коболевим [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 9 верес. – Електрон. дані. Подано інформацію, що 9 вересня в адміністративному центрі Патріаршої курії в Києві Глава Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ) Блаженніший Святослав зустрівся з Андрієм Коболевим, експертом у сфері енергетики, головою правління НАК «Нафтогаз України» у 2014 – 2021 рр. Вони обговорили проблеми енергетичної стійкості українських громад у контексті воєнних ризиків. Розглянули питання підготовки церковних і соціальних установ до можливих перебоїв з електро-, тепло- та водопостачанням, а також перспективи розвитку автономних систем життєзабезпечення. Окреслили практичні заходи з енергоефективності, локального виробництва електроенергії, використання альтернативних джерел тепла та автономного водопостачання. Наголосили на ролі УГКЦ у поширенні культури енергозбереження та підтримці енергетичної стійкості місцевих громад. Текст: https://risu.ua/energetichna-stijkist-ukrayinskih-gromad-stala-temoyu-obgovorennya-glavi-ugkc-z-ekspertom-kobolyevim_n166252

11. Єленський зустрівся з делегацією Американсько-українського християнського альянсу (AUCA) [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 26 серп. – Електрон. дані. За повідомленням Державної служби України з етнополітики та свободи совісті (ДЕСС),

голова ДЕСС Віктор Єленський зустрівся з делегацією Американсько-українського християнського альянсу (AUCA) - організації, яка об'єднує представників української діаспори у США та американських партнерів. Під час зустрічі представники AUCA проінформували про діяльність Альянсу й основні напрями його роботи та відзначили, що американський народ продовжує прихильно ставитися до України. Голова ДЕСС підкреслив, що релігійні громади та їхні лідери роблять величезну роботу: підтримують військових на лінії вогню та їхні сім'ї в тилу, опікуються внутрішньо-переміщеними особами (ВПО), надають гуманітарну допомогу. Окремо |В. Єленський приділив увагу питанню діяльності релігійних організацій в умовах повномасштабної збройної агресії РФ. Та зазначив, що РФ систематично знищує релігійну свободу на тимчасово окупованих територіях (ТОТ) України: переслідує священнослужителів, закриває храми та руйнує культові споруди. У ході розмови було обговорено можливі формати подальшої співпраці та роль українських релігійних громад у США у зміцненні підтримки України серед американського суспільства. Текст: https://risu.ua/yelenskij-zustrivsya-z-delegaciyeyu-amerikansko-ukrayinskogo-hristiyanskogo-alyansu-auca_n165966

12. Збірник наукових праць за матеріалами X науково-практичної конференції "Права людини: історія та сучасність", м. Київ, 4 грудня 2025 року / ЗВО "Відкр. міжнар. ун-т розвитку людини "Україна", Ін-т права та суспіл. відносин ; [уклад. : Т. В. Федоренко та ін. ; за заг. ред., вітал. слово П. М. Таланчука]. — Київ : Ун-т "Україна", 2026. — 143 с.
Шифр зберігання в Бібліотеці: А847195 Зі змісту: *Історично-релігійні засади філософії права у християнському культурному середовищі / С. В. Женжера. — С. 35-38; Права людини в релігійній спільноті на прикладі їх втілення в КТДС / І. Ю. Стронянський. — С. 73-75.*

13. Здоровило Т. Острозькій Біблії 445 років: на Афоні виявили безцінну українську спадщину [Електронний ресурс] / Тарас Здоровило // Україна молода. — 2026. — 15 серп. — Електрон. дані. Подано повідомлення на

своїй Фейсбук-сторінці історика і теолога, директора Міжнародного інституту афонської спадщини Сергія Шумила про виявлення у Греції на Святій Горі Афон трьох раніше невідомих примірників Острозької Біблії 1581 р. Зазначено, що загалом під час експедиції Сергій Шумило нарахував у колекції афонського монастиря 32 кириличні стародруки, видані в Київській митрополії у XVI – XVII ст., та 143 українські стародруки XVIII ст. Наразі експедицію та дослідження українських стародруків на Афоні підтримали Інститут історії та культури Східної Європи імені Лейбніца та Gerda Henkel Foundation. Текст: <https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/194888/>

14. Зеленський підписав Закон України «Про Український національний пантеон» [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 23 серп. – Електрон. дані. *Напередодні Дня Незалежності, 22 серпня, Президент України Володимир Зеленський підписав Закон України «Про Український національний пантеон». Ним започатковано створення в Києві загальнонаціонального меморіального комплексу для вшанування найвидатніших представників українського народу. Розкрито основні критерії відбору осіб для почесного поховання та встановлення кенотафів, визначено функції Пантеону як меморіального, історико-культурного, просвітницького й церемоніального простору. Окрему увагу приділено його позаконфесійному статусу із можливістю проведення релігійних обрядів і ролі у формуванні національної пам'яті й української ідентичності.* Текст: https://risu.ua/zelenskij-pidpisav-zakon-ukrayini-pro-ukrayinskij-nacionalnij-panteon_n165919

15. Ільницька У. Гуманітарна дипломатія Святого Престолу: концептуально-теоретичні засади, особливості та механізми реалізації в контексті сучасних геополітичних та безпекових викликів [Електронний ресурс] / Уляна Ільницька // Вісн. Нац. ун-ту "Львів. політехніка". Серія : Гуманіт. візії. – 2026. – Т. 12 (№ 1). – С. 27-32. *Розглянуто гуманітарну дипломатію Святого Престолу як специфічний напрям зовнішньополітичної діяльності, що ґрунтується на принципах людської гідності, солідарності,*

нейтралітету, посередництва та миротворчості. Проаналізовано її інституційні механізми, роль папської дипломатії, нунціатур і міжнародних релігійних організацій. Розглянуто практичні кейси гуманітарного та миротворчого впливу у різних регіонах світу, зокрема в Україні. Визначено значення морального авторитету та «м'якої сили» Святого Престолу у подоланні гуманітарних криз, врегулюванні конфліктів і зміцненні міжнародної безпеки. Текст: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2026/may/42399/ilnickastattya.pdf>

16. Кабмін оновив правила користування майном для релігійних організацій [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 23 серп. – Електрон. дані. Вказано, що Кабінет Міністрів України (КМ України) вніс зміни до постанови, яка врегульовує порядок передачі релігійним організаціям у безоплатне користування державного та комунального культового майна. Запропоновані зміни мають врегулювати можливість обмеженого у часі користування пам'ятками культурної спадщини для проведення Богослужінь, релігійних обрядів та інших форм релігійної практики. Йдеться про пам'ятки, які потребують особливого режиму використання і утримання або використовуються спільно релігійними громадами і закладами культури. Постанова передбачає можливість укладення договору користування (позички), за яким релігійна організація отримуватиме доступ до культового об'єкта у визначені години відповідно до узгодженого графіку. Об'єкт не передаватиметься релігійній організації у постійне користування. Заклад культури нестиме відповідальність за утримання пам'ятки у належному стані і зможе використовувати її у час, коли немає Богослужінь. Запропонований механізм має задовольнити потреби вірян, не змінюючи встановленого режиму використання пам'яток. Текст: https://risu.ua/kabmin-onoviv-pravila-koristuvannya-majnom-dlya-religijnih-organizacij_n165915#goog_rewarded

17. Кардинал Микола Бичок закликав лемків передавати наступним поколінням не лише культуру, а й віру [Електронний ресурс] //

RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 19 серп. – Електрон. дані. Висвітлено виступ кардинала Миколи Бичка під час відкриття XXV Міжнародного фестивалю лемківської культури «Дзвони Лемківщини», що відбувся 15 серпня в урочищі Бичова на Тернопільщині. У проповіді кардинал зосередив увагу на проблемі збереження та міжпоколіннєвої передачі культурної й духовної спадщини лемківської спільноти. Він наголосив на важливості поєднання збереження мови, пісень, традицій, історичної пам'яті та пам'яті про рідну землю із передаванням наступним поколінням християнської віри як невід'ємної складової ідентичності лемків. Підкреслив роль родини у формуванні духовних цінностей дітей та молоді, а також значення релігійної практики для підтримання культурної тяглості спільноти. Окремо акцентував на суспільно-патріотичному вимірі звернення, зокрема молитві за Україну, її захисників і захисниць, полонених, зниклих безвісти та постраждалих від війни. Розглянуто фестиваль «Дзвони Лемківщини» як культурно-духовний простір консолідації лемківської спільноти та збереження її історичної пам'яті. Зроблено висновок, що передача релігійної традиції поряд із культурною спадщиною є важливим чинником збереження етнокультурної ідентичності та духовної тяглості лемків в умовах сучасних суспільних і воєнних викликів. Текст: https://risu.ua/mikola-mikola-bichok-zaklikav-lemkiv-peredavati-nastupnim-pokolinnyam-ne-lishe-kulturu-a-j-viru_n165841

18. Катишев К. Зеленський анонсував закон про національні святині [Електронний ресурс] / Костянтин Катишев // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 15 серп. — Електрон. дані. Як повідомив Президент України Володимир Зеленський 15.08.2026 на урочистій церемонії з нагоди відзначення 975-річчя Києво-Печерської лаври, до Дня Незалежності буде підготовлено законопроект про українські національні святині. Глава держави проінформував, що вже обговорив це питання з Головою Верховної Ради України (ВР України) Русланом Стефанчуком. «Я прошу парламент підтримати відповідний закон, щоб визначити чітко: що є нашими святинями та які кроки потрібні для захисту наших святинь на всій

території нашої держави», – сказав Президент. І пояснив, що закріплений законом статус національної святині України має дати більше можливостей усім, хто працює для захисту української спадщини. Також це означатиме посилення в умовах праці, в фінансових можливостях, і в політичних та юридичних можливостях для захисту загалом української спадщини. Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4903169-zelenskyi-anonsuvav-zakon-pro-natsionalni-sviatyni>

19. Києво-Печерська лавра відзначила 975-річчя: Руслан Стефанчук закликав посилити захист національних святинь [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2026. – 18 серп. [№ 662]. – Електрон. дані. Подано інформацію, що у Києво-Печерській лаврі відбулися урочистості з нагоди 975-річчя її заснування. У заходах взяв участь Голова Верховної Ради України (ВР України) Руслан Стефанчук. Символічний дзвін у Лаврі став знаком єдності поколінь і початку шляху до її 1000-ліття. Разом із Президентом України Володимиром Зеленським, Прем'єр-міністром України Сергієм Корецьким, Блаженнішим Митрополитом Київським і всієї України Епіфанієм та почесними іноземними гостями Руслан Стефанчук долучився до урочистого дійства. Також відбулося відкриття виставки «Духовні скарби нації. Ризниця Києво-Печерської лаври», присвяченої 975-річчю Лаври. «росія цілеспрямовано б'є по українській спадщині, яка є невід'ємною частиною європейської історії та культури», — зазначив Голова ВР України. За його словами, до Дня Незалежності необхідно визначити законодавчі засади захисту національних святинь і сформувати їхній перелік. Це має стати системним кроком для збереження та належного захисту культурної і духовної спадщини України. Текст: <https://www.golos.com.ua/article/392280>

20. Літвин І. Президент підписав закон про національний пантеон [Електронний ресурс] / Інна Літвин // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 23 серп. — Електрон. дані. Вказано, що Президент України Володимир Зеленський підписав Закон «Про Український національний

пантеон». Як зазначено в документі, Пантеон є загальнонаціональним місцем пам'яті Українського народу, місцем ушанування найвидатніших представників української нації, які зробили винятковий, історично значущий внесок у здобуття та відновлення незалежності, у державотворення та розбудову Української держави, захист її суверенітету та територіальної цілісності, формування української нації, війська, культури, мистецтва, науки, спорту, становлення української літературної мови, розвиток громадянського суспільства або релігії. Пантеон є меморіальним комплексом і розташовується у столиці України м. Київ на землях державної власності незалежно від їх категорії та цільового призначення і використовується для цілей, визначених зазначеним Законом. У Пантеоні здійснюється вшанування найвидатніших представників української нації шляхом почесного їх перепоховання, встановлення кенотафів та інших форм ушанування найвидатніших представників української нації. Юридична особа, яка здійснює управління Пантеоном, забезпечує створення та ведення Книги пам'яті про осіб, ушанованих у Пантеоні. Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4905446-prezydent-pidpysav-zakon-pro-natsionalnyi-panteon>

21. Мельник В. УПЦ (МП?) як Церква Шредингера: про/анти-російський єпископат [Електронний ресурс] / Володимир Мельник // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 19 серп. – Електрон. дані. Досліджено внутрішню неоднорідність Української православної церкви (УПЦ) у контексті її ставлення до РФ, російсько-української війни та проблеми церковної ідентичності. Автор використовує метафору «Церкви Шредингера» для характеристики суперечливого становища інституції, у межах якої одночасно співіснують проукраїнські, проросійські та нейтральні позиції. На основі аналізу публічних заяв і дій представників єпископату розглянуто відмінності у ставленні до російської агресії, РПЦ, окупації українських територій та переходів релігійних громад до Православної церкви України (ПЦУ). Увагу приділено вибірковості реакцій

церковного керівництва на дії духовенства, а також проблемі неpubлічності синодальних рішень і недостатньої прозорості інституційної позиції УПЦ. Автор демонструє, що задекларована церковна єдність не усуває суттєвих світоглядних і політичних розбіжностей усередині єпископату. Наведено приклади архієреїв, які відкрито засуджували російську агресію, підтримували Збройні сили України (ЗСУ) та дистанціювалися від МП. Йдеться про складність однозначної характеристики УПЦ як цілісної проросійської або проукраїнської інституції та необхідність аналізу позицій її окремих ієрархів і структур з урахуванням конкретних історичних і політичних обставин. Текст: https://risu.ua/upc-mp-yak-cerkva-shredingera-pro-anti-rosijskij-yepiskopat_n165846

22. Митрополит Епіфаній з Міністром освіти обговорили актуальні питання розвитку освіти в умовах російської агресії [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 5 верес. – Електрон. дані. Повідомлено, що Предстоятель Православної церкви України (ПЦУ) 03.09.2026 зустрівся у своїй резиденції з міністром освіти і науки України Андрієм Бутенком та головою Державної служби якості освіти Русланом Гураком. Вони обговорили актуальні проблеми розвитку української освіти в умовах російської агресії. Розглянули питання організації освітнього процесу під час воєнних атак, підтримки української молоді за кордоном та збереження її духовного, культурного й національного зв'язку з Україною. Окрему увагу приділили ролі релігії та духовно-моральних цінностей у вихованні молоді, формуванні її світогляду, моральних орієнтирів і національної ідентичності. Також наголосили на розвитку освітніх онлайн-ініціатив і викладанні духовно-моральних дисциплін, на необхідності співпраці державних, освітніх і релігійних інституцій для збереження людського потенціалу та забезпечення сталого розвитку української освіти в умовах війни. Текст: https://risu.ua/mitropolit-epifanij-z-ministrom-osviti-obgovorili-aktualni-pitannya-rozvitku-osviti-v-umovah-rosijskoyi-agresiyi_n166169

23. Музиченко Я. Мережа «православної» окупації. Як Росія готує з українських біженців електоральне поле для своїх кандидатів у владні структури ЄС [Електронний ресурс] / Ярослава Музиченко // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 7 верес. – Електрон. дані. *Йдеться про дослідження Інституту національної стійкості та безпеки (ІНСБ) «РПЦ у Європі: інфраструктура російського впливу», яке охопило п'ять країн Європейського Союзу (Францію, Німеччину, Польщу, Італію та Бельгію). Наведено інтерв'ю з його ініціаторкою, керівницею лабораторії соціологічних досліджень Інституту, докторкою соціологічних наук Катериною Настоящою про те, що робить РПЦ у країнах ЄС, яка роль у її діяльності відводиться УПЦ МП, якими є і ще можуть бути довготривалі наслідки цієї «роботи» для українських біженців, для України і для ЄС. Особливу увагу приділено використанню релігійної ідентичності, гуманітарної допомоги та культурної близькості для формування лояльного до РФ середовища. На основі інтерв'ю та аналітичних матеріалів визначено потенційні ризики збору персональних даних, поширення російських наративів і політичної мобілізації українських громад у країнах ЄС. Головний висновок дослідницької роботи простий: мережа РПЦ у ЄС – це питання не релігії, а безпеки. І що раніше європейські суспільства не це усвідомлять, то менше шансів матиме Москва перетворити українських біженців на інструмент свого впливу. Зазначено, що ІНСБ – українська дослідницько-аналітична інституція, статутним завданням якої є вивчення російських гібридних впливів і зміцнення національної стійкості. Текст: https://risu.ua/merezh-pravoslavnoyi-okupaciyi-yak-rosiya-gotuye-z-ukrayinskih-bizhenciv-elektoralne-pole-dlya-svoyih-kandidativ-u-vladni-strukturi-yes_n166197*

24. На Волині реставратори під з[о]браженням Олександра Невського виявили давній образ Богородиці [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 19 серп. – Електрон. дані. *Висвітлено результати реставраційних досліджень сакрального мистецтва Волині, проведених у Свято-Михайлівській церкві села Біличі. Основну увагу*

зосереджено на виявленні під пізнішим зображенням Олександра Невського 1876 р. замальованої давнішої ікони «Різдво Пресвятої Богородиці». Ця знахідка стала можливою завдяки роботі харківських реставраторів Артема та Мирослави Погрібних, які здійснюють поетапне зняття пізніших нашарувань. Розглянуто значення реставраційного процесу для дослідження історії українського сакрального живопису та виявлення мистецьких творів, прихованих унаслідок попередніх переробок храмового простору. Акцентовано на культурно-історичному значенні повернення автентичного образу Богородиці та на проблемі збереження української релігійної спадщини в контексті імперських впливів. Встановлено, що реставраційне відкриття демонструє багатошаровість культурної пам'яті та необхідність фахового дослідження сакральних пам'яток перед їх остаточною атрибуцією й відновленням. Після завершення робіт відреставровану ікону планують повернути до храму села Біличі. Текст: https://risu.ua/na-volini-restavratori-pid-obrazom-oleksandra-nevskogo-viyavili-davnij-obraz-bogorodici_n165843#goog_rewarded

25. Національний молитовний сніданок у Києві об'єднав представників держави, церков і друзів України [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2026. – 24 серп. [№ 666]. – Електрон. дані. Подано інформацію, що напередодні 35-ої річниці відновлення Незалежності України у Києві відбувся Національний молитовний сніданок за участю керівництва держави, духовенства, військових, дипломатів і міжнародних партнерів. У заході взяли участь представники різних церков і конфесій, державних інституцій, громадянського суспільства, дипломатичного корпусу та друзі України, які приїхали підтримати нашу державу. «Наші помисли і молитви — з Українським народом, нашими воїнами, рятівниками, лікарями, вчителями, з усіма, хто щодня тримає країну», — зазначив Голова Верховної Ради України (ВР України) Руслан Стефанчук. За його словами, особливо символічно, що напередодні 35-ої річниці відновлення Незалежності

міжнародні партнери України перебувають разом із українцями у нескореному Києві. «Їхня присутність — ще одне свідчення того, що Україна не сама», — наголосив Голова ВР України. Текст: <https://www.golos.com.ua/article/392389>

26. Нашим національним святиням потрібен захист [Електронний ресурс] // Уряд. кур'єр. — 2026. — 18 серп. [№ 171]. — Електрон. дані. Повідомлено, що з нагоди відзначення 975-річчя Києво-Печерської лаври Президент України Володимир Зеленський взяв участь у відкритті виставки, присвяченої її історії, та зустрівся з генеральним директором ЮНЕСКО Халедом Ель-Енані. На заході були присутні генеральний секретар Всесвітньої туристичної організації ООН (ЮНВТО) Шейха Насер Аль Нуваіс, делегат федеральної ради Швейцарії з питань України Жак Гербер, заступник міністра закордонних справ Вірменії Ваган Костанян, предстоятель Православної церкви України (ПЦУ) Блаженніший митрополит Київський та всієї України Епіфаній. Зазначено, що виставку «Духовні скарби нації. Ризниця Києво-Печерської лаври» присвячено історії святині. Там зібрано атрибути для богослужіння, книги, ікони, портрети архімандритів, які створили ризницю, архівні документи та біографії меценатів. Глава держави оглянув експонати і зробив перший запис у Книзі хранителів і ктиторів Києво-Печерської лаври, яка зберігатиметься в Успенському соборі. Записи в книзі зробили гендиректор ЮНЕСКО, генеральний секретар Всесвітньої туристичної організації ООН, делегат федеральної ради Швейцарії з питань України та предстоятель ПЦУ. В. Зеленський підписав указ про кроки для збереження національних святинь українського народу. Про це глава держави повідомив на заході з нагоди відзначення 975-річчя Києво-Печерської лаври. Він сказав, що лавра — справжній осередок духовної сили України та українського народу, духовної незалежності, одне з історичних і культурних джерел української державності. Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/nashim-nacionalnim-svyatinyam-potriben-zahist/>

27. Окупанти не мають за що завершити реставрацію старовинного медресе в Бахчисарай [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 7 верес. – Електрон. дані. Зазначено, що в тимчасово окупованому Бахчисарай завершується другий з трьох етапів реставрації будівлі медресе (мусульманського релігійно-просвітницького й навчального закладу), спорудженого в 1909 р. За даними «державної культурної установи республіки Крим "Кримнаслідіє"», у 2023 р. роботи зі «збереження» будівлі були включені до республіканської адресної інвестиційної програми та плану капітального ремонту на TOT AP Крим. За рік було розпочато «наукове проектування»: документацію готувало ТОВ «Кирамет». Наразі в стадії завершення перебувають роботи з облаштування та утеплення перекриття горища, облаштування армованої шпукатурної бійми внутрішніх стін і чорнової підлоги першого поверху та прокладання інженерних мереж. Реставрація медресе передбачає найбільш тонку й копітку роботу, тобто відтворення оздоблення фасадів і проведення повного комплексу внутрішніх робіт і пристосування історичної будівлі для сучасного використання. Про те, хто й коли виконуватиме ці завдання, невідомо, оскільки джерело фінансування цих робіт досі не визначене. Текст: https://risu.ua/na-siciliyi-vshanuvati-ukrayinskih-kozakiv-yaki-u-xvii-stolitti-pozhertvuvali-trofeyi-na-sporudzhennya-hramu_n166189

28. Окупаційна влада РФ перетворила іслам на інструмент державного контролю — КримSOS [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 7 верес. – Електрон. дані. За повідомленням громадської ініціативи КримSOS, після окупації Криму РФ встановлює контроль над мусульманськими громадами півострова, а незалежні релігійні організації та кримських татар почала переслідувати. У КримSOS заявляють, що іслам перетворили на інструмент державного контролю і констатують — вже сотню жителів Криму звинуватили у причетності до Хізб ут-Тахрір. За час окупації в Криму збудували понад 30 мечетей, урочисто освятили Соборну мечеть у Сімферополі — головний вітринний проєкт підконтрольного

Кремлю Духовного управління мусульман Криму. На перший погляд може скластися враження, що РФ виявляє до ісламу небувалу увагу – чи не турботу. Але варто відкрити будь-яку справу проти кримськотатарської релігійної громади чи політв'язня, і фасад одразу тріскає. За даними Кримськотатарського ресурсного центру, станом на грудень 2025 р. у Криму зафіксовано 486 незаконно ув'язнених і переслідуваних за кримінальними справами, серед яких 272 представники кримськотатарського народу. Текст: https://risu.ua/okupacijna-vlada-rf-peretvorila-islam-na-instrument-derzhavnogo-kontrolyu---krimsos_n166195

29. Онищенко Н. Реліквії Тернавіотів / Надія Онищенко ; [ред. Д. Бобрик] ; Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя, Центр гуманітар. співпраці з укр. діаспорою, Парафія Свято-Воскресен. Іоанно-Богослов. собору. — Ніжин : М. М. Лисенко, 2025. — 39 с. : іл. **Шифр зберігання в Бібліотеці: Б379297** *Це видання присвячене родині Тернавіотів – відомому роду грецьких і українських патріотів, які залишили помітний слід у релігійному, науковому житті Ніжина, церковній архітектурі. Представники роду оселилися у місті ще у XVII ст. Саме їхнім коштом була споруджена церква Іоана Богослова на вулиці Гоголя. На сторінках цього видання звучить і голос великого українця Івана Огієнка, котрий закликає кожного з нас любити в Україні ту церкву, яка творить зі свого народу свідому націю.*

30. Перевірка виявила зв'язок Бориспільської єпархії УПЦ із РПЦ [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. — 2026. — 10 верес. — Електрон. дані. Зазначено, що Державна служба України з етнополітики та свободи совісті (ДЕСС) виявила ознаки афілійованості управління Бориспільської єпархії Української православної церкви з іноземною релігійною організацією, діяльність якої заборонена в Україні. Встановлено, що управління Бориспільської єпархії УПЦ є структурним підрозділом УПЦ та входить до складу Київської митрополії УПЦ, яка відповідно до законодавства України визнана афілійованою з іноземною релігійною організацією, діяльність якої в Україні заборонена. Також

дослідження підтвердило, що статут управління Бориспільської єпархії УПЦ та документи, які регулюють його діяльність, засвідчують його належність до структури Київської митрополії УПЦ. Окрім цього, встановлено, що статут РПЦ передбачає входження керівника управління Бориспільської єпархії УПЦ до статутних органів управління РПЦ. Текст: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4162688-perevirka-viavila-zvazok-borispilskoi-eparhii-upc-iz-rpc.html>

31. Піддубна Н. В. Поетична молитва в українському художньому дискурсі воєнної доби [Електронний ресурс] / Н. В. Піддубна // Укр. мова. – 2026. – № 2. – С. 26-39. Проаналізовано особливості вербалізації молитви в сучасній воєнній поезії, визначено традиційні й новітні для її поетики та стилістики мовні риси, схарактеризовано властиві авторській молитві лінгвостилістичні засоби підвищення і зменшення фасцинації. Закцентовано на способах інтимізації поетичного тексту молитви, сакралізації України, продемонстровано алюзивність сучасної поетичної молитви. Зосереджено увагу на обценних, термінологійних і розмовних лексичних елементах як мовних засобах експресивізації молитовного тексту, активізації хороніма Україна, а також на появі специфічних для цього часу адресатів молитви. Текст: <https://ukrmova.iul-nasu.org.ua/wp-content/uploads/sites/8/2026/07/4.Piddubna.pdf>

32. Після пожежі та ракетних обстрілів парафія костелу св. Миколая у Києві продовжує його відновлення [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 5 верес. – Електрон. дані. Висвітлено процес відновлення костелу святого Миколая в Києві, який зазнав значних пошкоджень унаслідок пожежі та російських ракетних атак. Розглянуто діяльність парафії щодо збереження храму, проведення протиаварійних заходів і підготовки до комплексної реставрації. Особливу увагу приділено релігійному значенню костелу як діючого осередку духовного життя, де продовжуються богослужіння, молитви за Україну та її захисників, а також здійснюються християнські таїнства. Йдеться про збереження та

відновлення храму, як важливий напрям захисту релігійної, культурної та історичної спадщини України в умовах війни. Текст: https://risu.ua/pislya-pozhezhi-ta-raketnih-obstriliv-parafiya-kostelu-sv-mikolaya-u-kiyevi-prodovzhuye-jogo-vidnovlennya_n166175

33. Почаївська лавра має служити Україні та українському народу, – заява Громадсько-військового руху [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 10 верес. – Електрон. дані. Зазначено, що громадсько-військовий рух (ГВР) закликав забезпечити повне виконання закону щодо Почаївської лаври та встановити посилений контроль за збереженням її майнового комплексу під час 60-денного терміну, наданого Державною службою з етнополітики та свободи совісті (ДЕСС). У своїй заяві ГВР наголосив, що надання релігійній громаді терміну для усунення порушень та розриву зав'язків із РПЦ є виключно процедурною вимогою закону, а не простором для маніпуляцій чи затягування часу. У ГВР підкреслили, що після завершення цього строку має відбутися або повне виконання вимог законодавства України щодо припинення зав'язків із РПЦ, або припинення діяльності юридичної особи в судовому порядку з поверненням майна Кременецько-Почаївському державному історико-архітектурному заповіднику. ГВР закликав ДЕСС і Міністерство культури України (МК України) завчасно сформувати доказову та позовну базу для негайного початку судового процесу в разі невиконання припису, а Службу безпеки України (СБУ) та Національну поліцію – посилити превентивний контроль для унеможливлення вивезення ікон, предметів богослужіння і музейних цінностей. Текст: https://risu.ua/pochayivska-lavra-maye-sluzhiti-ukrayini-ta-ukrayinskomu-narodu--zayava-gromadsko-vijskovogo-ruhu_n166267

34. Православна організація у США звинуватила Патріарха Кирила у «глибокому спотворенні християнської віри» [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 1 верес. – Електрон. дані. Зазначено, що Православний комітет з громадських справ (Orthodox Public Affairs Committee, OPAC) в опублікованому 30 серпня релізі заявив, що патріарх

Кирил неодноразово давав релігійне виправдання російській війні проти України і дедалі тісніше пов'язує місію РПЦ із геополітичними інтересами Кремля. Особливе обурення ОРАС викликали нещодавні слова Кирила про російську ядерну зброю. Патріарх назвав володіння ним проявом Божої «благодаті та милості» та пов'язав створення радянської атомної бомби з Божим промыслом та молитвами преподобного Серафима Саровського. В ОРАС зауважили, що закликати одного з найшанованіших православних святих на захист зброї, здатної завдати неймовірних руйнувань, — глибоке спотворення християнської віри. Приводом для заяви стала також критика рішення Свято-Микільського національного храму-пам'ятника у Нью-Йорку вручити Президенту України Володимирі Зеленському та народу України премію *Beacon of Hope* («Маяк надії»). ОРАС підтримав це рішення і відкинув твердження про те, що Україна нібито «переслідує християнство» та «закриває церкви», закликавши православних не ставати «розповсюджувачами дезінформації», а ретельно перевіряти факти. Текст: https://risu.ua/pravoslavna-organizaciya-u-ssha-zvinuvatila-patriarha-kirila-u-glibokomu-spotvorenni-hristiyanskoyi-viri_n166077

35. Предстоятель ПЦУ Митрополит Епіфаній перебуває з дводенним візитом на Львівщині [Електронний ресурс] // Високий замок. – 2026. – 18 серп. – Електрон. дані. Повідомлено, що Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній розпочав дводенний візит до Львівської області та разом із керівництвом міста і регіону вшанував пам'ять полеглих українських Героїв на Марсовому полі у Львові. Вказано, що програма перебування Предстоятеля ПЦУ передбачає низку важливих духовних і соціальних заходів у регіоні. Упродовж дня Блаженніший Митрополит Епіфаній бере участь в урочистому закладенні каменя під будівництво нового храму, завітає на освячення новозбудованої дзвіниці з катехитичними класами, а також відкриє та освятить новий реабілітаційний центр для цивільних і військових у Львові. Зазначено, що представники місцевої влади висловили вдячність очільнику церкви за спільну

молитву за полеглих українських воїнів і постійну духовну підтримку жителів Львівщини в часи випробувань. Текст : <https://wz.lviv.ua/news/557145-predstoiatel-ptsu-mytropolyt-epifanii-perebuvaie-z-dvodennym-vizytom-na-lvivshchyni>

36. Предстоятель ПЦУ: Слово «Незалежність» невіддільне від слів «боротьба», «гідність», «свобода» [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 24 серп. – Електрон. дані. Наведено привітання Предстоятеля Православної Церкви України (ПЦУ) Епіфанія з нагоди 35-ої річниці проголошення незалежності України. Розкрито взаємозв'язок понять незалежності, боротьби, гідності та свободи як ключових цінностей українського суспільства. Окреслено історичні та духовні засади української державності, зокрема значення давньої віри, культури, традицій і Української Церкви. Особливу увагу приділено ролі громадянської єдності, служіння та захисту держави в умовах протистояння російській агресії. Текст: https://risu.ua/predstoyatel-pcu-slovo-nezalezhnist-neviddilne-vid-sliv-borotba-gidnist-svoboda_n165933

37. Прокуратура звернулася до суду, щоб врятувати найстарішу церкву Чернівців [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 27 серп. – Електрон. дані. Йдеться про звернення Чернівецької окружної прокуратури до суду з вимогою забезпечити належний правовий статус та збереження Миколаївської церкви — однієї з найдавніших сакральних пам'яток Чернівців. Храм, який традиційно датують 1607 р., має понад 400 років і є пам'яткою архітектури національного значення. Через відсутність належного оформлення та охоронного договору ускладнюється проведення ремонтних і реставраційних робіт та захист споруди від пошкодження. Прокуратура вимагає оформити право державної власності на пам'ятку, а суд уже відкрив провадження у справі. Текст: https://risu.ua/prokuratura-zvernulasya-do-sudu-shchob-vryatuvati-najstarishu-cerkvu-chernivciv_n165993

38. Росіяни знищили дерев'яну 115-річну Свято-Миколаївську церкву на Чернігівщині [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 27 серп. – Електрон. дані. *Повідомлено про знищення російськими військами 115-річної Свято-Миколаївської церкви у селі Гірськ Сновської громади на Чернігівщині. Дерев'яний храм, зведений у 1911 р., був важливою пам'яткою сакаральної архітектури та частиною історичної спадщини громади. Внаслідок російського обстрілу церква зазнала значних руйнувань і фактично була знищена. Разом із дерев'яними стінами згоріла частина історії Гірська — місця, де протягом поколінь хрестили дітей, вінчали молодят, молилися за живих і проводжали в останню путь померлих.* Текст: https://risu.ua/rosiyani-znishchili-derevyanu-115-richnu-svyato-mikolayivsku-cerkvu-na-chernigivshchini_n165989

39. РПЦ збирається проводити «духовно-просвітницькі бесіди» із студентами на ТОТ Запорізької області [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 8 верес. – Електрон. дані. *За повідомленням "Локатор медіа", МП проникає в усі сфери суспільного життя на ТОТ Запорізької області. Так, в Бердянському державному педагогічному університеті, який захопили росіяни та назвали його «Азовським державним педагогічним університетом ім. П. Д. Осипенко», планують проводити «духовно-просвітницькі бесіди». Релігійні новації планують запровадити вже в 2026/2027 навчальному році. Проросійське керівництво університету хоче організувати тематичні семінари, лекції та круглі столи для студентів. Такі заходи – один із напрямків співпраці з «Бердянською єпархією Руської Православної Церкви». Протягом року планується регулярно проводити зустрічі з духовенством, організовувати освітні заходи за участю вчених, педагогів і письменників, а також знайомити студентів і викладачів з «основами православ'я та храмами Бердянська».* Текст: https://risu.ua/rpc-hoche-provoditi-duhovno-prosvitnicki-besidi-iz-studentami-na-tot-zaporizkoyi-oblasti_n166222

40. Руслан Стефанчук: Повернення викрадених росією українських дітей має залишатися ключовою гуманітарною вимогою [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2026. – 21 серп. [№ 665]. – Електрон. дані. *Як заявив Голова Верховної Ради України (ВР України) Руслан Стефанчук під час зустрічі зі Спеціальним помічником Президента США з питань віросповідань Девідом Дональдсоном, повернення українських дітей, яких викрала РФ, має залишатися однією з ключових гуманітарних вимог на шляху до справедливого і тривалого миру. Повідомлено, що під час зустрічі обговорили підтримку України, а також роль церков і релігійних громад у допомозі людям, які постраждали від війни.* Текст: <https://www.golos.com.ua/article/392363>

41. Святий не допомагатиме у вбивствах, - В УПЦ МП відреагували на "мобілізацію" Дмитра Донського [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 24 серп. – Електрон. дані. *Висвітлено реакцію представника УПЦ МП на повідомлення про можливе відправлення мощей князя Дмитра Донського на фронт в Україну. Проаналізовано позицію митрополита Ніжинського та Прилуцького Климента Вечері, який наголосив, що святі не можуть бути використані для виправдання агресії та вбивств, а їхнє служіння полягає у приведенні людей до Бога та істини. Окремо розглянуто протилежну позицію представників РПЦ, які підтримали ідею перебування мощей у зоні бойових дій. порушено питання взаємозв'язку релігії, війни та політичної ідеології, акцентуючи на неприпустимості використання релігійних святинь для легітимації насильства.* Текст: https://risu.ua/svyatij-ne-dopomagatime-u-vbivstvah---v-upc-mp-vidreaguvali-na-mobilizaciyu-dmitra-donskogo_n165926

42. Справу про припинення діяльності Корецького монастиря УПЦ МП поставлено на паузу [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 20 серп. – Електрон. дані. *Зазначено, що Шостий апеляційний адміністративний суд виніс ухвалу від 14.08.2026, якою*

формально поновив провадження у справі № 855/2/26, що стосується припинення діяльності «Корецького Свято-Троїцького жіночого ставропігійного монастиря Московського Патріархату». Нагадано, що Державна служба України з етнополітики та свободи совісті (ДЕСС) звернулася до Верховного суду з апеляційною скаргою на рішення суду у справі щодо припинення діяльності цього монастиря. Попередньо Шостий апеляційний адмінсуд відмовив ДЕСС у забороні суб'єктам держреєстрації робити будь-які дії з майном монастиря. Ознаки афілійованості Корецького Свято-Троїцького жіночого ставропігійного монастиря МП на Рівненщині з РПЦ виявила ДЕСС. Зв'язок з РПЦ, яка заборонена в Україні, встановили за результатами дослідження, яке тривало з липня по жовтень. Вказано, що монастир користується земельною ділянкою понад чотири гектари на території Корецької громади. Також у користуванні релігійної організації перебувають п'ять культових споруд – пам'ятки архітектури національного значення. Парафіянки монастиря не розуміють, чому зараз обговорюють питання належності їхнього храму до РПЦ. Водночас народні депутати України вважають, що в цьому випадку метою є не заборона організації, а розрив зв'язків із РПЦ і повернення майна монастиря у державну власність. Текст: https://risu.ua/spravu-pro-pripinennya-diyalnosti-koreckogo-monastirya-upc-mp-postavleno-na-pauzu_n165865

43. Суд відкрив провадження за позовом ДЕСС про припинення діяльності Ровеньківської єпархії УПЦ МП [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 31 серп. – Електрон. дані. Подано інформацію, що Шостий апеляційний адміністративний суд відкрив провадження за адміністративним позовом Державної служби України з етнополітики та свободи совісті (ДЕСС) до Ровеньківської єпархії УПЦ МП про припинення релігійної організації. Також ДЕСС просить передати її майно, кошти та інші активи у власність держави. Розглянуто правові підстави позову та його значення в контексті державної політики щодо релігійних організацій, пов'язаних із РПЦ. Текст: <https://risu.ua/sud-vidkriv-provadzheniya-za->

44. Сучасний світовий порядок: міжнародно-правові, соціально-управлінські та філософсько-релігійні виміри / [О. З. Анісімович-Шевчук та ін.] ; за заг. ред. Валерія Бебика, Володимира Пилипчука, Надії Мякушко ; ред. пол.-укр. журн. "Nauki Społeczno-Humanistyczne / Соц.-гуманітар. науки / Social and Human Sciences" [та ін.]. — Варшава ; Київ : Талком, 2026. — 263 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: A847164** У монографії проаналізовано міжнародно-правові, соціально-управлінські та філософсько-релігійні проблеми формування сучасного світового порядку в контексті зародження та функціонування глобальних цивілізацій, державного суверенітету, систем міжнародних відносин, базових загальнолюдських, релігійних і національних цінностей. Увагу приділено православ'ю і новому світовому порядку: глобальним викликам, міжрелігійним кризам, ролі політичної влади та місії церкви в умовах світових конфліктів. Акцентовано на релігії та ідеї нового світового порядку у XX – на початку XXI століть.

45. Територіальна цілісність держави як складник національної безпеки: до 35-річчя Декларації про державний суверенітет України : зб. тез доп. міжнар. наук. конф., 11 - 12 лип. 2025 р., м. Київ / Міжнар. асоц. істориків права, НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького, Коміс. історії укр. права при Президії НАН України ; [редкол.: І. Б. Усенко (голова) та ін.]. — Київ : Талком, 2025. — 263 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: A847194** Зі змісту: Територія держави та території етнорелігійних груп: фактори ризику чи перспективи для розвитку?/ Ю. В. Цветкова. – С. 66-71.

46. Троценко Л. Україна й Угорщина перевіряють дотримання прав своїх нацменшин [Електронний ресурс] / Людмила Троценко // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 10 верес. — Електрон. дані. Як повідомив Уповноважений Верховної Ради України (ВР України) з прав людини Дмитро Лубінець, Україна та Угорщина створили спільну робочу

групу, яка має стати майданчиком для моніторингу дотримання прав національних меншин та обговорення проблем, які виникають у представників української громади в Угорщині й угорської – в Україні. За словами омбудсмена, вже через два тижні представники двох сторін проведуть перші спільні моніторингові візити: відвідають заклади освіти, культурні та релігійні об'єкти. Окрім цього, запланована зустріч із представниками угорської громади та керівництвом [Закарпатської] області. Д. Лубінець наголосив на важливості того, щоб угорський омбудсман безпосередньо почув від представників громади про те, як забезпечуються їхні права. Також український та угорський омбудсмени підписали меморандум про співпрацю між своїми інституціями. Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4910611-ukraina-y-uhorschyna-pereviriat-dotrymannia-prav-svoikh-natsmenshyn>

47. У Збаражі відбулася академія з нагоди 445-річчя Острозької Біблії [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 20 серп. – Електрон. дані. За повідомленням Тернопільсько-Зборівської архієпархії Української-Греко Католицької Церкви (УГКЦ), у Збаразькому замку 18 серпня відбулася урочиста академія, присвячена 445-річчю виходу у світ першого примірника Острозької Біблії та 500-річчю від дня народження князя Василя-Костянтина Острозького – ініціатора та головного фундатора видання. Центральною темою академії стало значення Острозької Біблії як визначної пам'ятки української духовної, культурної та книжкової спадщини. Учасники круглого столу наголошували на ролі Святого Письма у формуванні духовності українського народу, а також на важливості поєднання християнських цінностей, освіти, науки та розвитку суспільства. Проведення академії стало нагодою не лише пригадати одну з визначних сторінок української історії, а й актуалізувати питання ролі християнської спадщини у сучасному суспільстві. Острозька Біблія постає прикладом того, як віра, освіта, книгодрукування та далекоглядне лідерство можуть формувати культурний розвиток народу. Текст: <https://risu.ua/u->

[zbarazhi-vidbulasya-akademiya-z-nagodi-445-richchya-ostrozkoji-bibliyi_n165867](https://risu.ua/u-rimi-prohodit-forum-dushpastirstva-molodi-ugkc-v-yevropi)

48. У Римі проходить Форум душпастирства молоді УГКЦ в Європі [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 9 верес. – Електрон. дані. *Повідомлено про проведення в Римі Форуму душпастирства молоді Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ) в Європі. Основними темами обговорення стали актуальні потреби української молоді, яка через війну була змушена виїхати за межі України, та основні виклики її релігійної й соціальної адаптації. Особливу увагу приділено результатам соціологічного дослідження потреб молоді УГКЦ в Європі та розробленню Дорожньої карти молодіжного душпастирства, спрямованої на збереження зв'язку молодих українців із Церквою та формування їхньої спільнотної ідентичності.* Текст: [https://risu.ua/u-rimi-prohodit-forum-dushpastirstva-molodi-ugkc-v-yevropi_n166247](https://risu.ua/u-rimi-prohodit-forum-dushpastirstva-molodi-ugkc-v-yevropi)

49. У Сороках обговорили збереження унікального іконостасу Осипа Куриласа [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 28 серп. – Електрон. дані. *За інформацією Львівської архиєпархії Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ), у храмі святих безсрібників і чудотворців Косми і Дем'яна в селі Сороки (Пустомитівського деканату) 27 серпня відбулася мистецько-реставраційна рада, присвячена збереженню мистецької спадщини Осипа Куриласа, зокрема реставрації іконостасу храму. Іконостас у Сороках є особливо цінним зразком сакральної спадщини митця: Осип Курилас виконав для нього 37 живописних полотен. За словами учасників ради, саме ці твори мають важливе значення для дослідження творчого шляху художника, адже церква в Сороках є протографом для низки його пізніших робіт. Окрему увагу фахівці звернули на специфіку майбутньої реставрації. Акцентовано, що особливе місце у творчості О. Куриласа посідає сакральне мистецтво. Він створював ікони та іконостаси для храмів в Україні, Польщі, США і Канаді. Для його сакральних творів характерне поєднання християнської традиції з українською*

орнаментикою та національними мистецькими мотивами. Текст: https://risu.ua/u-sorokah-obgovorili-zberezheniya-unikalnogo-ikonostasu-osipakurilasa_n166000

50. Українські капелани на авіабазі ВПС США Рамштайн представили практичний досвід служіння в умовах війни [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 8 верес. – Електрон. дані. За повідомленням Служби військового капеланства Збройних сил України (ЗСУ), 1 – 3 вересня на авіабазі ВПС США Рамштайн (Ramstein Air Base) у Німеччині відбувся обмін досвідом капеланських служб НАТО та країн-партнерів, присвячений темі опіки над померлими та вмираючими. Захід організувало Європейське командування Збройних Сил США за участі 86-го авіаційного крила та 21-го командування тилового забезпечення театру воєнних дій. Загалом зібралося близько 90 учасників — старші капелани та представники релігійних служб із країн НАТО та партнерських держав. Україну на цьому заході представляли військові капелани Павло Сосницький та Святослав Юрків. Протягом трьох днів учасники працювали над практичними аспектами польового служіння, опрацьовували питання духовної та моральної травми, вивчали основи масових втрат і практичні навички винесення поранених. Окремий блок був присвячений безпосередньо темі гідного поводження з тілами загиблих. Особливе місце в програмі зайняв досвід українських капеланів, зокрема служіння в умовах повномасштабної війни. Вони відповідали на численні запитання колег із НАТО та партнерських країн і провели тренінг з польового служіння, передаючи здобутий досвід міжнародній спільноті капеланів. Текст: https://risu.ua/ukrayinski-kapelani-na-aviabazi-vps-ssha-ramshtajn-predstavili-praktichnij-dosvid-sluzhinnya-v-umovah-vijni_n166226

51. УПЦ МП у своїх духовних школах запровадила курс «Капеланське служіння» [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 25 серп. – Електрон. дані. За повідомленням Інформаційно-просвітницького відділу УПЦ МП, учасники засідання Вченої ради КДА, яке

відбулося 24 серпня під головуванням митрополита Онуфрія, запровадили у навчальний процес Київських духовних шкіл спеціалізований навчальний курс «Капеланське служіння». Автором і розробником навчальної програми є військовий психолог і капелан, доктор філософських наук, доктор богослов'я протоєрей Микола Несправа, який має практичний досвід капеланського служіння в умовах війни. У межах курсу студенти вивчатимуть богословські та правові основи капеланського служіння, основи кризової психології, особливості посттравматичного стресового розладу, а також основні положення логотерапевтичного підходу Віктора Франкла. Увагу приділено практичній підготовці до служіння у військових, медичних і соціальних установах. Передбачено вивчення особливостей духовного супроводу військовослужбовців, поранених, родин загиблих, пацієнтів медичних закладів, людей, які перебувають у паліативному догляді, а також осіб, які потребують соціальної підтримки та ресоціалізації. Нагадано, що священослужителям УПЦ МП офіційно заборонено ставати військовими капеланами у складі Збройних сил України (ЗСУ). Текст: https://risu.ua/upc-mp-u-svoyih-duhovnih-shkolah-zaprovadila-kurs-kapelanske-sluzhinnya_n165950

52. Шевчук А. Міжнародний реєстр збитків відкрив шість нових категорій заяв [Електронний ресурс] / А. Шевчук // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 20 серп. — Електрон. дані. Як повідомила пресслужба Міністерства юстиції України, Міжнародний реєстр збитків, завданих агресією РФ проти України (RD4U) відкрив можливість подання заяв у шести нових категоріях. Розглянуто особливості кожної з категорій. Зокрема, категорія «C1.5» призначена для юридичних осіб, нежитлове нерухоме майно яких було пошкоджене або знищене, якщо таке майно не використовувалося для ведення комерційної діяльності з метою отримання прибутку. До цієї категорії також належать релігійні споруди, які використовуються для здійснення релігійної діяльності та не використовуються для ведення комерційної діяльності з метою отримання

прибутку. Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4904672-mizhnarodnyi-reiestr-zbytkiv-vidkryv-shist-novykh-katehorii-zaiav>

53. Шеляженко Ю. В. Керівний документ Британських річних зборів Релігійного товариства Друзів (Квакерів) у світлі історії церкви та порівняльного права [Електронний ресурс] / Юрій Вадимович Шеляженко // Укр. політ.-прав. дискурс. – 2026. – № 23. – Електрон. дані. Мета дослідження - аналіз керівного документа Британських річних зборів Релігійного товариства Друзів (Квакерів) та визначення його елементів, які можуть бути корисними для включення в установчі документи українських релігійних організацій квакерів. Цей документ є прикладом знаходження балансу між виконанням вимог законодавства та утвердженням квакерської ідентичності, дотриманням віри і практики квакерів. Враховуючи добрий приклад керівного документа Британських річних зборів, доцільно було б так само інкорпорувати квакерські структури і ролі (збори, комітети, клерків, тощо), діловий метод та книгу дисципліни (наприклад, “Поради і питання Релігійного товариства Друзів (Квакерів) в Україні”) при розробці статутів українських релігійних організацій квакерів, наскільки це дозволяє Закон України “Про свободу совісті та релігійні організації”. З огляду на пацифістське віровчення квакерів та приписи ч. 4 ст. 35 та ч. 6 ст. 55 Конституції України вбачається доцільним в установчих документах українських квакерських релігійних організацій визначати одним із напрямків діяльності захист права на сумлінну відмову та заміну виконання військового обов'язку альтернативною (невійськовою) службою. Текст: <https://ppdnz.com.ua/index.php/home/article/view/855/755>

17.09.2026

Укладач: Савицька Л. В.

Відповідальний за випуск: Зайченко Н. Я.